

Ю.В. Думанский, О.В. Середенко, О.О. Савченко [и др.] // Актуальні питання педагогіки вищої школи : збір. наук. праць. - Донецьк, 2004. - С. 11-13.

2. *Методологія і реалізація системи управління якістю медичної освіти* / [Казаков В.Н., Талалаєнко А.Н., Гарина М.Г та інші.]. - Донецьк, 2001. - 213 с.

3. *Методологія преподавання клінічних дисциплін в системі неперервного медичного освіти* / [Казаков В.Н., Селезнева Н.А., Талалаєнко А.Н. и др.]. - Донецьк, 2001. - 72 с.

4. *Управление качеством подготовки специалистов : (программно-целевой подход) на примере высшего и послевузовского медицинского образования* / [Казаков В.Н., Селезнева Н.А., Талалаєнко А.Н. и др.]. - М.-Донецьк, 2003. - 214 с.

Резюме

Сухина Л.А., Голубов К.Э., Смирнова А.Ф., Зорина М.Б., Сухина И.В., Котлубей Г.В. *Активные методы обучения в практике последипломного образования.*

Работа посвящена вопросам использования активных методов обучения в последипломном образовании офтальмологов.

Ключевые слова: офтальмология, обучение, активные методы обучения.

Резюме

Сухина Л.О., Смирнова О.Ф., Голубов К.Е., Зорина М.Б., Сухина И.В., Котлубей Г.В. *Активные методы обучения в практике последипломного образования.*

Работа посвящена вопросам использования активных методов обучения в условиях последипломного образования офтальмологов.

Ключевые слова: офтальмология, обучение, активные методы обучения.

Summary

Sukhin L., Golubov K., Smirnov A., Zorin M., Sukhin I., Kotlubey G. *Active learning methods in the practice of postgraduate education.*

This paper addresses the use of active teaching methods in the postgraduate education of ophthalmologists.

Key words: ophthalmology, training, active learning methods.

Рецензент: д.мед.н., проф. Г.Д. Жабоедов

УДК 616-036.22:617.7:618.2/3:616-001.28

ОПРОМІНЕНІ ІН УТЕРО ВНАСЛІДОК ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ: ПОШИРЕНІСТЬ І ВІДНОСНІ РИЗИКИ ХВОРОБ ОКА

П.А.Федірко, Т.Ф.Бабенко, Р.Ю.Дорічевська
ДУ "Науковий центр радіаційної медицини НАМН України"
(Київ)

Введення

З дня трагічної аварії на Чорнобильській АЕС пройшло більше 25 років. Однак одна з груп, що зазнали радіаційного впливу, досі залишається недостатньо вивченою офтальмологами. Це - діти, народжені від жінок, вагітних на момент аварії та евакуйованих з м. Прип'яті й 30-км зони. Опромінювання в ембріональному періоді вважається особливо небезпечним [1]. Тому наслідки дії іонізуючої радіації на плід вивчалися багатьма дослідниками: виявили у дітей цієї категорії збільшення частоти порушень психологічного розвитку, розумової відсталості та інших психічних відхилень [3,4]. Знайдені порушення серцево-судинної, ендокринної систем, систем органів травлення, дихання [2]. Тож не тільки прямий, але й опосередкований вплив іонізуючої радіації може спричинити в них появу патологічних змін органа зору. Але досі увагу дослідників привертало переважно стан очей дітей, що живуть у радіаційно забруднених районах [5] і нащадків ліквідаторів наслідків аварії [6], око антенатально опромінених дітей практично не вивчалось.

Метою нашої роботи було вивчення поширеності та відносних ризиків хвороб очей антенатально опромінених дітей.

Матеріали та методи дослідження

Нами проведено первинне обстеження 1088 дітей віком від 6 до 18 років на базі поліклініки радіаційного реєстру ДУ "НЦРМ НАМН України". Основну групу склали 465 дітей (228 хлопчиків і 237 дівчаток), що народилися в період з 26.04.1986 р. по 26.02.1987 р. від жінок, вагітних на момент Чорнобильської

аварії, евакуйованих з Прип'яті та 30-км зони. До групи контролю увійшли 623 дитини (306 хлопчиків і 317 дівчаток), що народилися в Києві в період з 1992 по 2005 рр., які не отримали радіаційного опромінювання. Аналізували результати обстеження основної та контрольної груп по 3 віковим періодам: 1-й - від 6 до 10 років, 2-й - від 10 до 14 років, 3-й - від 14 до 18 років. Офтальмологічне обстеження й обстеження стану здоров'я організму проводилися згідно уніфікованим протоколам з використанням стандартних сучасних методів дослідження. Статистичний аналіз проведено з використанням критерію χ^2 і p , визначенням відносного ризику наявності патології та його довірчого інтервалу з використанням програмного пакету Epi Info 5.01.

Отримані результати та їх обговорення

У групі антенатально опромінених загальна поширеність патології ока склала 541,94 ‰, в контролі - 277,69 ‰. При цьому природжені катаракти зустрічались в опромінених внутрішньоутробно з частотою 8,60 ‰, в контролі - 1,61 ‰. Подальший аналіз проводився по віковим групам.

У 48 дітей (34,0%) основної групи 1-ої вікової категорії (141 дитина) виявлена офтальмологічна патологія (82 захворювання). У групі порівняння аналогічного віку (475 дітей) патологія органа зору (109 захворювань) виявлена у 92 дітей (19,4%). Структура очної патології представлена в табл. 1

Таблиця 1

Структура патології органа зору антенатально опромінених дітей і дітей групи контролю (вік 6-10 років), %

Нозологія	Основна група	Контроль
Аномалії рефракції й порушення акомодатії	82,9	71,5
Порушення співдружного руху очей	6,0	7,3
Хронічні захворювання кон'юнктиви й повік	4,8	8,2
Природжені захворювання очей, з них - природжена катаракта	1,2	0,9
Інші	-	0,9
Всього	5,1	12,1
	100	100

Переважають виявлялись, як і очікувалось, аномалії рефракції, причому в структурі переважали гіперметропія (36,7% у дітей

Проблеми екологічної та медичної генетики і клінічної імунології

основної групи та 32,1% у дітей групи контролю) та астигматизм (26,4% і 23,8% відповідно).

Офтальмологічна патологія (151 захворювання) виявлена у 105 дітей (37,7%) основної групи 2-ої вікової категорії (278 дітей). У групі порівняння аналогічного віку (117 дітей) патологія органа зору (51 захворювання) виявлена у 42 дітей (35,9%). Структура хворобливості представлена в табл. 2.

Таблиця 2

Структура патології органа зору антенатально опромінених дітей і дітей групи контролю (вік 10-14 років), %

Нозологія	Основна група	Контроль
Аномалії рефракції й порушення акомодатії	49,0	52,9
Порушення співдружного руху очей	4,6	9,8
Хронічні захворювання кон'юнктиви й повік	27,8	7,8
Природжені захворювання очей, з них - природжена катаракта	3,2	1,9
	2,6	1,9
Макулодистрофія	1,3	-
Ангіодистонія сітківки	-	15,6
Всього	100	100

Тут у дітей основної групи виявлено 5 випадків природженої аномалії розвитку очей, з них у 4 випадках - природжена катаракта. У віковому контролі природжена катаракта виявлена в 1 випадку.

У 3 віковій категорії (46 дітей) офтальмологічна патологія (19 захворювань) знайдена у 17 дітей (36,9%). Структура представлена в табл. 3.

Таблиця 3

Структура патології органа зору антенатально опромінених дітей і дітей групи контролю (вік 14-18 років), %

Нозологія	Основна група	Контроль
Аномалії рефракції й порушення акомодатії	57,8	53,8
Хронічні захворювання кон'юнктиви й повік	36,8	7,8
Ангіодистонія сітківки	5,4	38,4
Всього	100	100

Екологічні проблеми експериментальної та клінічної медицини

У групі порівняння аналогічного віку (31 дитина) патологія органа зору (13 захворювань) виявлена у 10 дітей (32,3%).

У цьому віковому шарі у дітей основної групи на другому місці по поширеності знаходяться хронічні захворювання кон'юнктиви та повік (7 випадків), у дітей групи контролю - ангіодистонія сітківки (5 випадків). На першій позиції - аномалії рефракції.

Аналіз відносних ризиків поширеності патології зору в опроміненіх антенатально у порівнянні з відповідними віковими групами контролю засвідчив, що відносний ризик наявності захворювань ока склав 1,93 (довірчий інтервал 1,66; 2,25), при $\chi^2=75,3$ і $p<0,05$, тобто поширеність патології ока достовірно вища в групі опроміненіх антенатально у порівнянні з контролем. При цьому в першій віковій групі цей ризик становив 2,52 (2,03; 3,13), при $\chi^2=61,9$ і $p<0,001$, в другій віковій групі - 1,27 (1,00; 1,61), при $\chi^2=4,2$ і $p=0,04$, поширеність патології ока достовірно вища. У третій віковій групі різниці в поширеності патології не виявлено - відносний ризик склав 0,98 (0,57; 1,69).

Серед опроміненіх антенатально виявлено суттєве збільшення частоти хронічних запальних захворювань кон'юнктиви та повік - хронічних кон'юнктивітів і блефаритів. Відносний ризик їх наявності склав 5,07 (2,84; 9,07), при $\chi^2=37,8$ і $p<0,001$, поширеність цієї патології достовірно вища у порівнянні з контролем.

Висновки

1. Виявлено достовірне збільшення поширеності хвороб ока серед опроміненіх антенатально в результаті Чорнобильської катастрофи. Відносний ризик їх у порівнянні з контролем склав 1,93 (довірчий інтервал 1,66; 2,25). Збільшення частоти патології спостерігалось у віці від 6 до 14 років.

2. Серед опроміненіх ін цього досліджено суттєве збільшення частоти хронічних запальних захворювань кон'юнктиви та повік - хронічних кон'юнктивітів і блефаритів.

Література

1. Антипкін Ю. Тінь Чорнобиля (погляди на проблему клініко-епідеміологічних досліджень ембріофетальних уражень ЦНС) / Ю.Антипкін, Л.Кирилова, О. Шевченко // Міжнар.

Проблеми екологічної та медичної генетики і клінічної імунології

наук.-практ. конф. з питань соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Київ, 24-25 квітня 2008 р. : тези доп. - Київ, 2008. - С. 35.

2. Оцінка ефектів внутрішньоутробного опромінення дітей внаслідок Чорнобильської катастрофи / Є.І.Степанова, В.Г.Кондрашова, І.Є.Колпаков, В.Ю.Вдовенко [та ін.] // Матер. міжнарод. конф. "Пятнадцять років Чорнобильської катастрофи. Досвід подолання". - Київ, 2001. - С.83-86.

3. Напрееенко О. К. Психічні розлади у пренатально опроміненіх дітей та підлітків внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС: система діагностики, лікування та реабілітація / О. К. Напрееенко, Т. К. Логановська // Мед. всесвіт. - 2004. - № 4(1). - С. 120-129.

4. Нейрокогнитивный эффект пренатального облучения вследствие аварии на Чернобыльской АЭС / Т. К. Логановская, К. Н. Логановский, С. Ю. Нечаев [и др.] // Епідеміологія медичних наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. 20 років по тому. Матер. міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 9 - 10 жовтня 2007 р.). - Київ, 2007. - С. 92-93.

5. Сердюченко В. І. Особливості рефрактогенезу у школярів із радіаційно забрудненого району / В. І. Сердюченко, О. І. Ностопирьова, О.І. Драгомирецька // Наук.-практ. конф. з міжнар. участю "Актуальні проблеми медико-соціальної реабілітації дітей з інвалідизуючою очною патологією". - Київ, 2006. - С. 215-217.

6. Федірко П. А. Очна хворобливість в когорті дітей, народжених від радіаційно опроміненіх осіб - учасників аварійних робіт на ЧАЕС / П. А. Федірко, І. В. Кадошнікова // Епідеміологія медичних наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. 20 років по тому. Матер. міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 9 - 10 жовтня 2007 р.) - Київ, 2007. - С. 107-108.

Резюме

Федірко П.А., Бабенко Т.Ф., Дорічевська Р.Ю. Опромінені ін цього внаслідок чорнобильської катастрофи: поширеність і відносні ризики хвороб ока.

У результаті обстеження 1088 дітей - 465 антенатально опроміненіх дітей і 623 дітей контрольної групи - виявлено достовірне збільшення

Екологічні проблеми експериментальної та клінічної медицини

поширеності хвороб ока серед опромінених in utero в результаті Чорнобильської катастрофи.

Ключові слова: орган зору, діти, опромінені in utero, Чорнобильська катастрофа.

Резюме

Федирко П.А., Бабенко Т.Ф., Доричевская Р.Е. *Облученные in utero в результате чернобыльской катастрофы: распространенность и относительные риски болезней глаза.*

В результате обследования 1088 детей - 465 облученных in utero детей и 623 детей контрольной группы - обнаружено достоверное увеличение распространенности болезней глаза облученных антенатально в результате Чернобыльской катастрофы.

Ключевые слова: орган зрения, дети, облученные in utero, Чернобыльская катастрофа.

Summary

Fedirko P., Babenko T., Dorichevskaya R. *Radiation-exposed in utero as result of chornobyl catastrophe: prevalence and relative risks of eye illnesses.*

As a result of inspection 1088 children - 465 children, radiation-exposed in utero, and 623 children of control group - reliable increase of eye illnesses prevalence in in utero radiation-exposed is discovered.

Key words: eye, radiation-exposed in utero, Chornobyl catastrophe.

Рецензент: д.мед.н., проф. А.М. Сергієнко

УДК 617.7-007.681-036:617.721.6-002-056.3:612-085.1

ВЛИЯНИЕ ЛИПОФЛАВОНА И АЦЕТИЛЦИСТЕИНА НА ПРОЦЕССЫ ПЕРЕКИСНОГО ОКИСЛЕНИЯ ЛИПИДОВ У БОЛЬНЫХ УВЕИТОМ С ГИПЕРТЕНЗИЕЙ

Хелифи Аmani

ГУ "Институт глазных болезней и тканевой терапии им. В. П. Филатова НАМН Украины" (Одесса)

Вступление

В структуре глазных заболеваний, ведущих к слепоте, инвалидизации, нарушающей качество жизни, главенствующая роль принадлежит первичной глаукоме. За последние 20 лет инвалидность по глаукоме увеличилась с 6,2 до 40,2 %, что обуславливает не только медицинскую, но и социальную актуальность проблемы [1].

В последние годы появились доказательства роли свободно-радикальных процессов и, в частности, активных форм кислорода в патогенезе нейродегенеративных заболеваний. По всей вероятности, роль свободно-радикальных соединений кислорода особо значима при глаукоматозном поражении тканей глаза. Однако до последнего времени основное внимание при изучении патогенеза первичной открытоугольной глаукомы уделялось продуктам перекисного окисления липидов в камерной влаге и дренажной системе. Так, в ряде экспериментальных и клинических исследований показано изменение содержания продуктов липопероксидации и антиокислительных ферментов в трабекулярном аппарате и крови больных первичной открытоугольной глаукомой [5,6,11,13,15].

В то же время основными пусковыми факторами развития реакций пероксидации являются активные формы кислорода, которые способны вызывать повреждения не только липидов, но и всех компонентов клетки (белков, нуклеиновых кислот, полисахаридов, мембран), что может играть важную роль в патогенезе этого заболевания [2,12,14].